

[Indenrigs- og boligministeren.]

steriet og nationalbanken, og i går påtog nationalbanken sig udover det i forvejen aftalte at ville yde rediskontering til den kø af udeliggende statslånstilsagn, som de sidste måneders rediskonteringssum ikke har haft plads til. Da bevillingerne til parcelhusbyggeriet i øjeblikket er opbrugt, vil jeg en af de nærmeste dage i finansudvalget søge at få flere penge til udlån til dette byggeri.

Løvrigt vil jeg gerne tilføje, at efter min mening er byggelånsituationen end ikke klaret med de genbelåningsmuligheder, som foreligger i dag. Jeg tror på, at de private banker, efterhånden som lysningen på betalingsbalancen nedfælder sig i bedre likviditet, i større udstrækning end tilfældet er nu, vil påtage sig at give byggelån uden at forlange genbelåning af dem i nationalbanken. Det er jo en ganske naturlig forretning for bankerne, og en forretning, der intet savner i soliditet, når et statslånstilsagn står bag. Hvis det skal lykkes os at komme op på et boligbyggeri af et sådant omfang, at det yder et betragteligt bidrag til bekæmpelsen af bolignøden, er forudsætningen, at de private banker yder byggelån udover, hvad der i øjeblikket kan rediskonteres.

Den anden væsentlige hindring for, at vi kunne nå op på det ønskede igangsættelsesprogram, har arbejdskraften været. Selvom der, hver gang der bliver 3 boliger færdigbygget, kun bliver sat godt og vel 2 nye i gang, har der ikke været nogen arbejdsløshed blandt murerne i byggeriets højsæson. Igenem de senere år har murerne været byggeriets flaskehals. Selvom lærlingetilgangen nu giver anledning til mere optimisme med hensyn til fagets fremtid, så er forholdet dog det, at der i dag er færre murere, end der var i 1939. Af medlemstallet i murerfagets arbejdsløhedskasse fremgår, at der i 1939 var 10 893 murere mod 10 137 i 1951. Dette forhold viser, hvilke betydelige vanskeligheder der er for at få omfanget af et traditionelt bygget boligbyggeri udvidet, således at det svarer til efterspørgslen efter boliger. Det har derfor ofte forment sig sådan, at arbejdskraftudvalget, som består både af mestre og svende, og som er ministeriets rådgivende institut med hensyn til disse forhold, har måttet holde igen på igangsættelserne på grund af manglende arbejdskraft. Nogle påstår, at den arbejdskraft, som har været beskæftiget med det færdiggjorte boligbyggeri, er søgt over i byggeopgaver af mindre samfundsmæssig betydning, og at man derfor ved at genindføre en materiale-regulering i fuldt omfang skulle kunne for-

hindre mindre vigtigt byggeri og dermed sikre arbejdskraften for boligbyggeriet. Men jeg tror ikke på, at denne påstand er rigtig. Jeg tror, at forholdet er det, at byggepladserne nu er blevet bedre bemandede, d.v.s. at det boligbyggeri, som er i gang, har suget arbejdskraften til sig, og jeg tror, at det er en fordel, at det er sådan, fordi vi dermed når til en forkortelse af byggetiden, en væsentlig formindskelse af byggeomkostningerne og en relativ billigørelse af husene. Det forbud imod ombygnings- og forbedringsarbejder, som har været gældende i hele sommerhalvåret i en lang række af vore større byer, har efter min mening medvirket til at sikre, at arbejdskraften fra det færdiggjorte boligbyggeri fortsatte på det igangværende. Der har derfor ikke vist sig nogen arbejdsløshed i byggefagene og ikke været nogen anledning til at lempe andre materiale-regulerende bestemmelser. Nu er jo forbudet mod ombygnings- og forbedringsarbejder udløbet i de byer, hvori dette forbud har været gældende i sommerhalvåret, og vi kan derfor regne med, at tendenser til ledighed i alt fald delvis vil blive imødegået i vintertiden af, at sådanne arbejder nu kan igangsættes.

For at sikre boligbyggeriet en tilfredsstillende fremtid, må vi holde de stigende byggeomkostninger i skak, fordi byggeinitiativet skrumper ind, efterhånden som byggepriserne stiger. Her er den virkelige fare for boligbyggeriets fremtid. Medens der i de første 9 måneder af 1950 indkom ansøgninger om statslån til 18 947 boliger, er der i det samme tidsrum i 1951 kun indkommet 11 709. Selvom tallene kan svinge fra måned til måned og snart give anledning til pessimisme og snart til optimisme, er tendensen stadigvæk ganske åbenbar: antallet af projekter går ned, fremtidens byggeopgaver formindskes, og årsagen dertil er utvivlsomt at finde i det høje omkostningsniveau, boligfremstillingen i dag er kommet op i.

En del af dette problem tror jeg, som jeg allerede har sagt, kan finde sin løsning ved at genoplive konkurrencen i byggeriet, d.v.s. ved at undgå den altfor hektiske aktivitet, vi har haft i byggefagene i de senere år. Vi skal altså igen have håndværkmestrene til at konkurrere, og vi skal have byggepladserne bemandet, således at byggeperioden væsentlig nedsættes. Vi er allerede nået et stykke frem ad vejen. Bemandingen er blevet bedre på byggepladserne og virkningen heraf lader sig endnu ikke overskue. Såvidt jeg kan se, skulle den forkortelse af byggeperioden, som burde blive den første